

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ สำหรับการนำเสนอเนื้อหาในบทที่ 5 ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 4 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 2 บทเรียน ปัจจัยความสำเร็จ ประโยชน์และคุณค่าจากการวิจัย

ตอนที่ 3 อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.00 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ 21- 30 ปี ร้อยละ 20.00 มีสถานะสมรส ร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ผู้ที่มีสถานะโสด ร้อยละ 17.50 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปวส./อนุปริญญา/ปวท. ร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 17.50 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 20.00 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 35.00 รองลงมาคือ ผู้ที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 30.00

2. การจัดการขยะของชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการลดปริมาณขยะในครัวเรือนโดยการไม่สร้างขยะให้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 95.00 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ร้อยละ 95.00 ส่วนใหญ่แยกขยะที่ขายได้และไม่ได้ก่อนทิ้ง ร้อยละ 60.00 รองลงมาแยกถุงขยะตามแต่ละประเภทก่อนทิ้ง ร้อยละ 30.00 ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยส่งต่อให้ อบต./เทศบาล ร้อยละ 82.50 รองลงมาใส่ในหลุมขยะและฝังกลบ ร้อยละ 7.50 เท่ากัน ส่วนใหญ่ภายในครัวเรือนทิ้งขยะประเภทขวด กระป๋อง และถุงพลาสติก ร้อยละ 44.50 รองลงมา เศษไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ และดอกไม้ ร้อยละ 28.50 ส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะในเรื่อง วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก ร้อยละ 58.00 รองลงมา วิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธี ร้อยละ 22.50

3. พฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติในเรื่องการจัดการขยะภายในครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนมีการจัดการขยะในครัวเรือนทุกครั้ง ดังนี้ มีการทิ้งขยะในถังขยะ มีการคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้ง มีการใช้กระดาษทั้งสองหน้าช่วยลดปริมาณขยะ มีการใช้เศษหญ้า เศษใบไม้คลุมดิน มากกว่าการทิ้งลงในถังขยะ มีการส่งเสริมให้ผู้อื่นคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีการคัดแยกขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก ขวดแก้ว ไปขาย หรือนำมาใช้ใหม่ หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก กล่องโฟม นำถุงพลาสติก ถุงหิ้ว ที่ยังมีสภาพดีกลับมาใช้ซ้ำอีก มีการขายของที่ใช้แล้ว ให้รถ/ร้านรับซื้อของเก่ามารับซื้อทุกครั้ง นำเศษอาหารไปใช้เลี้ยงสัตว์ ส่งเสริมให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการขยะกับหน่วยงานต่างๆ มีการชักชวนเพื่อนบ้านนำขยะมาใช้ประโยชน์ และภายในครัวเรือนมีการจัดการขยะเป็นบางครั้ง ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง มีการนำเสื้อผ้าเก่าไปซ่อมแซมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ การนำตะกร้า หรือกระเป๋าผ้าไปใส่ของ เมื่อไปซื้อของหรือจ่ายตลาด

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก ดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะของชุมชน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการขยะ รักษากฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดการขยะของชุมชน นำขยะที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนในชุมชนให้เห็นความสำคัญของปัญหาขยะ และมีส่วนร่วมในการวางแผนการบำบัด และกำจัดขยะของชุมชน สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะวิธีการในการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน และสนับสนุนและบริจาคเงินช่วยเหลือในการจัดการขยะ

5. ความต้องการการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ

ภายในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่มีการนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดความยั่งยืน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการสร้างรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะโดยวิธีที่เหมาะสมคือ ลำดับที่ 1 การจัดตั้งธนาคารขยะ/สหกรณ์ขยะ ลำดับ 2) การนำขยะเปียกไปสร้างเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ลำดับ 3) การนำขยะแห้งสะอาดไปสู่การสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและจำหน่ายได้ และลำดับ 4) ผลิตเป็นพลังงานทดแทน ด้วยการทำเป็นพลังงานเชื้อเพลิงอัดแท่ง ภายในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมาสร้างมูลค่าให้เกิดประโยชน์ มีความเห็นส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการเข้าร่วมการอบรม มีความเห็นว่าการนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปริมาณขยะภายในชุมชน และภายในชุมชนมีความพร้อมที่สามารถเป็นต้นแบบของศูนย์เรียนรู้ในการพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ

บทเรียน ปัจจัยความสำเร็จ ประโยชน์และคุณค่าจากการวิจัย

บทเรียน

จากการศึกษาวิจัยจะพบว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จะประสบผลสำเร็จในเรื่องของการจัดการขยะนั้น ประเด็นสำคัญคือ หน่วยงานจะต้องได้รับ

ความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจึงจะทำให้การบริหารจัดการขยะเกิดประสิทธิภาพ และการจะทำให้ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจะต้องรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนักถึงมลภาวะและสุขภาพของคนที่อยู่ในชุมชนเป็นส่วนร่วมหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่จะเป็นส่วนสนับสนุนในความสำเร็จของการบริหารจัดการขยะในชุมชนและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ สามารถสรุปเป็นประเด็น ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการที่ดี จะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนได้ดี ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือ
2. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการหรือการได้รับความร่วมมือจากประชาชน
3. การได้รับความร่วมมือหรือการให้ความช่วยเหลือจากท้องถิ่นข้างเคียง
4. นโยบายและการสนับสนุนที่ชัดเจนและต่อเนื่องจากผู้บริหารของท้องถิ่น
5. การให้ความร่วมมือของบุคลากรภายในหน่วยงาน

ประโยชน์และคุณค่าจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์กับองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เพื่อใช้ในการประกอบการวางแผนการรณรงค์หรือปฏิบัติโครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จะนำผลงานวิจัยในโครงการนี้ไปใช้ในการประกอบการวางแผนและประโยชน์ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 – 40 ปี สถานะสมรส การศึกษาระดับปวส./อนุปริญญา/ปวท อาชีพเกษตรกรกรรม รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวดี เถนว่อง ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด โดยจะเห็นว่าอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่สอดคล้องกัน

2. การจัดการขยะของชุมชน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการลดปริมาณขยะในครัวเรือน โดยการไม่สร้างขยะให้เพิ่มขึ้น เป็นผู้ที่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ส่วนใหญ่แยกขยะที่ขายได้และไม่ได้ก่อนทิ้ง ใช้วิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยส่งต่อให้ อบต./เทศบาล ส่วนใหญ่ภายในครัวเรือนทั้งขยะประเภท ผัก ผลไม้ และเศษอาหาร รองลงมา ขวด กระจก และถุงพลาสติก ภายในชุมชนมีความต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะในเรื่อง วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก รองลงมา วิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาบแก้ว ปัญญาไทย (2554) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับสูง ชุมชนสามารถคัดแยกขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์อยู่ใน

ระดับสูง พฤติกรรมการกำจัดขยะภายในครัวเรือนของชุมชน พบว่ามีการคัดแยกขยะ มีการกำชับสมาชิกในครัวเรือน คัดแยกขยะก่อนทิ้ง ขยะเปียกจะบรรจุทิ้งลงถังเทศบาล ขยะแห้งบางส่วนนำไปกำจัดโดยการเผา ขยะรีไซเคิลเก็บรวบรวมไว้เพื่อขาย บางส่วนนำกลับมาใช้ใหม่

3. พฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน ส่วนใหญ่ชุมชนมีการจัดการขยะในครัวเรือนทุกครั้ง โดยมีพฤติกรรมการจัดการขยะทุกครั้ง เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกตามลำดับ คือ มีการทิ้งขยะในถังขยะ มีการคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งและใช้กระดาษทั้งสองหน้าช่วยลดปริมาณขยะ และใช้เศษหญ้า เศษใบไม้คลุมดิน มากกว่าการทิ้งลงในถังขยะ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยพร สกุลพอง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรม การทิ้งขยะเปียก โดยจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมษฐ ห่วงมิตร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยรวม มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย มากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของ ใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่า ใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรม การทิ้งขยะเปียก จะต้อง มีถังขยะรองรับเสมอ

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะภายในชุมชน ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐฎาภ ยมจินดา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้านโดย ด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

5. ความต้องการการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ ภายในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ปาคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่มีการนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดความยั่งยืน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการสร้างรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะโดยวิธีที่เหมาะสมคือ ลำดับที่ 1) การจัดตั้งธนาคารขยะ/สหกรณ์ขยะ ลำดับ 2) การนำขยะเปียกไปสร้างเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ลำดับ 3) การนำขยะแห้งสะอาดไปสู่การสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและจำหน่ายได้ และ ลำดับ 4) ผลิตเป็นพลังงานทดแทน ด้วยการทำเป็นพลังงานเชื้อเพลิงอัดแท่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิกานต์ แสนไชย (2544) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เป็นการใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นการจัดการแบบยั่งยืน เพราะมีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิษณุ วรัชชฌพงษ์ (2560) รูปแบบการจัดการขยะชุมชนในเทศบาลตำบลดงมะดะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการขยะ ผู้นำชุมชนของท้องถิ่นควรส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมแผนงานหรือโครงการที่มีจุดประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทั้งร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์และร่วมประเมินผล ยึดหลักการพึ่งตนเองโดยมุ่งใช้ทรัพยากรที่มีแต่ละชุมชนเป็นต้นทุนสำหรับกิจกรรมการจัดการขยะ เช่น การตั้งกลุ่มคัดแยกประเภทขยะ ธนาคารขยะชุมชน กลุ่มปุ๋ยหมัก และกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ โดยเทศบาลควรมีการส่งเสริมขยายผลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนปลอดขยะ ซึ่งจะทำให้ชุมชนสะอาด นำอยู่ สร้างชุมชนเข้มแข็งและเป็นการพัฒนาที่แก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์การบริหารส่วนตำบลปาคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน หากต้องการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยการพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการวางแผนเชิงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและการพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะภายในองค์การบริหารส่วนตำบลปาคา ซึ่งอาจเลือกศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบลของพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบภาพรวม ตลอดจนเลือกศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อนโยบายในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มเติมจากที่ได้ศึกษาไว้แล้วในงานวิจัยนี้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชุมชน ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บและยังเป็นการลดปริมาณของขยะมูลฝอยลงได้ด้วย โดยการสื่อสารทางเสียงตามสาย/หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ป้ายโฆษณาตามสถานที่ต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์โดยผ่านสมาชิกกลุ่มทางสังคม และเจ้าหน้าที่เทศบาล เป็นต้น

2.2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมในการฝึกอบรมด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยให้ถูกวิธี และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะมูลฝอยโดยนำขยะที่ทิ้งแล้วกลับมาใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในชุมชน

2.3 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มดำเนินการ และมีส่วนร่วมทุกกระบวนการจะส่งผลให้การดำเนินการดังกล่าวประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อทำวิจัยต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบถึงรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะที่เหมาะสมกับองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา กับองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคอื่นๆ

3.2 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิเคราะห์ทางการเงินของขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เพื่อศึกษาถึงรายได้ที่เกิดจากการนำขยะมูลฝอยที่แยกได้ไปดำเนินการจำหน่ายต่อในรูปแบบของธนาคารขยะ การนำขยะมูลฝอยแบบแห้งไปสร้างสิ่งประดิษฐ์นำไปจำหน่าย เพื่อให้เห็นมูลค่าที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นความคุ้มค่าที่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน เพราะสามารถแสดงผลเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินได้ ส่งผลต่อความมั่นใจที่จะเลือกแนวทางการแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเพื่อนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). **คู่มือแนวทางการลด คัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2558). **คู่มือการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2543). **เอกสารประกอบการฝึกอบรมและการรณรงค์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่โครงการหลวง**. (อัดสำเนา).
- (2535). **พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พุทธศักราช 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาบแก้ว ปัญญาไทย. (2554). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กุลวดี เถนว่อง. (2554). **การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม
- ชนิษฐา วิเศษสาทร และมุกดา ศรียงค์. (2537). **จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร**. โครงการตำรา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ขวัญชัย วงศ์นิติกร. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในเขตหมู่บ้านจัดสรรขานเมือง อากาศบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คมลักษณ์ สงทิพย์. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชื่นใจ บุชาธรรม. (2542). **การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา. นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ฐิตาพร ประเสริฐสุด. (2548). **การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของโรงพยาบาลลาลูกกา**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐภาพ ยมจินดา. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ณัฐรดี คงตัน. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไตรรงค์ เฉวียงหงส์. (2544). **การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท สำหรับบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรเมษฐ ห่วงมิตร. (2550). **พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร**.
- ประสาน ตั้งสิบกบุตร. (2542). **การจัดการแก้ไขปัญหาของการเมืองเชียงใหม่ : จากการบริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ถึงโรงไฟฟ้าขยะหางดง**. เอกสารประกอบสัมมนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 30 ปี รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัฒนา อนุรักษพงษ์ศธร. (2547). **การจัดการขยะ**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มุกดาศรีรงค์. (2545). **จิตวิทยาอุตสาหกรรม**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:OSi4qg-UchkJ:dit.dru.ac.th/> (วันที่ค้นข้อมูล: 21 กันยายน 2560).
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพลังงาน. 2544. **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน**. (อัดสำเนา).
- รวีกานต์ แสนไชย. (2544). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาราชการขยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วชิรวิชัย วรชัชฌพงษ์. (2560). **รูปแบบการจัดการขยะชุมชนในเทศบาลตำบลดงมะตะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย**. รายงานการประชุมวิชาการ นครสวรรค์ ครั้งที่ 13: วิจัยและนวัตกรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม.
- วัลย์พร สุกุลพอง. (2551). **พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง**.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิลาวัลย์ เสนารัตน์และคนอื่นๆ. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการติดเชื้อและดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ หมู่ 12 ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่, รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรินทร์ทิพย์ กริมเขียว. (2550). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง น้ำ ไฟและดวงดาวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สิชล เหมือนเลื่อน. (2550). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนของประชาชนในตำบลฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สมัชญา หนูทอง. (2556). ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น:กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สวัสดี โนนสูง. (2543). **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2541, พฤศจิกายน- เมษายน). การทำงานแบบมีส่วนร่วม. วารสาร.
- สุกาญจน์ รัตนเลิศนุสรณ์. (2550). **หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สุวัช พานิชวงษ์. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2535). **บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทยในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช 2535, รายงานการวิจัย**. กรุงเทพฯ.มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 16 (2) หน้า 23-33
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และนันทพล กาญจนวัฒน์. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน, รายงานการวิจัย, สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร.
- สัจชัย ชนะสงคราม. (2559). **เทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel : RDF), สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (จังหวัดชลบุรี)**.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2540). **รายงานการสำรวจข้อมูลด้านการเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของเทศบาล**. กรุงเทพฯ: กองมาตรฐานคุณภาพและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.
- อรทัย ก๊กผล. (2551). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) มุณินิธิปริญญาโท นักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประชุมช่าง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Admin.(2010). ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict theory). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:bZVMegc_-eU:fin.in.th/ (วันที่ค้นข้อมูล: 21 กันยายน 2560).
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation's place in rural development: Seeking clarify through specificity*. n.p.